

ДУБЛЯНИ — селище міського типу Самбірського району **Львівської області**. Центр селищ. ради. Знаходиться на р. Варитина, за 76 км від обл. центру, за 15 км від райцентру та за 4 км від залізнич. ст. Дубляни. Площа 1,07 км². Насел. 2167 осіб (2001, складає 92,8 % до 1989), переважно українці. Засн. у 12-13 ст. Назва с-ща пов'язана з великою кількістю болотяних дубів, що росли на кожному з ланів перших поселенців. Вперше згадується під 1432 у дарчій грамоті короля Владислава Ягайла на володіння ланами села Д. самбір. старості П. Добровонжу. Згодом поселення стало центром ключа Самбір. королів. економії. 1624 спалене татарами. Після 1-го поділу Польщі 1772 — у межах кордонів Австрії (від 1867 — Австро-Угорщина). 1792 тут з'явилися нім.-австрій. колоністи, частина села отримала назву Кранцберг. На розвиток Д. вплинуло прокладення 1872 Наддністрян. залізниці, однією із станцій якої на ділянці Хирів-Стрий стали Дубляни-Кранцберг. Під час неврожаю 1895 померло 40 сімей. Ще страшніший голод спіткав жит. Д. 1902, коли урожай загинув від дощів. На поч. 20 ст. дві третини насел. Д. становили поляки. З розпадом Австро-Угорщини увійшли до складу ЗУНР. 1919-39 — у складі Польщі, від 1939 — УРСР. 1905 у селі відкрито читальню товариства «Просвіта», до 1939 діяли дві початк. школи (одна з них з польс. мовою навчання). 1940-57 — центр р-ну. У січні 1940 за міждерж. угодою з Німеччиною нім. насел. колонії Кранцберг повернено на батьківщину, а в їхніх будинках розміщено рай. установи. Від червня 1941 до липня 1944 — під

нім.-фашист. окупацією. Взимку 1944 гітлерівці розстріляли у центрі Д. 20 мешканців довколиш. сіл (на місці розстрілу — обеліск). На фронтах 2-ї світової війни загинули 38 мешканців. 1945-46 під час акції «Вісла» майже всіх поляків з Д. вивезено до Польщі, а на їх місце переселено українців із Сяноц., Ліського та Перемишлян. повітів. До серед. 1950-х рр. діяло підпілля ОУН-УПА, побл. села загинуло багато вояків, 18 мешканців засуджено за участь у визв. русі. Від 1957 — смт.

Гол. підприємства: ТОВ «Майстер Клим» (виробництво буд. блоків, столяр. виробів), хлібопекарня, картонаж. цех Товариства сліпих. У с-щі — дитсадок, початк. та середня школи, філія Рудків. муз. школи, Будинок культури, 2 б-ки; лікарня, поліклініка. Є парк та стадіон. Реліг. громади: УПЦ КП, УГКЦ, РКЦ. Тут народилися д-ри н. правознавець **Ю. Аленін**, педагог **В. Ковальчук**, поетеса, чл. НСПУ **Л. Проць** та ін. Серед пам'яток архітектури — греко-катол. церква (1863), ротонда з фресками (1905, гробниця графів Комаровських). Встановлено погруддя Т. Шевченка, пам'ятники загиблим під час 2-ї світової війни рад. та польс. воїнам.

Рекомендована література

1. Виханський Б. А. Дубляни: історія і сучасність. Самбір, 2000.

Л. І. Проць, М. В. Сенищ

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Дубляни / Л. І. Проць, М. В. Сенищ // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2008. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-22546>. — Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).